

INSTITUTUL
DE ARHEOLOGIE
IAȘI

RAPORT ȘTIINȚIFIC

privind implementarea proiectului
**„Protejarea prin dezvoltarea unor
strategii durabile pentru o mai bună
ocrotire a siturilor de patrimoniu mondial
UNESCO din România”,**
în perioada ianuarie-decembrie 2018

PN-III-P4-ID-PCE-2016-0737,
Contract de finanțare nr. 52/2017

IAȘI - 2018

CUPRINS

1. REZUMAT
2. IMPLEMENTAREA PROIECTULUI
3. CONCLUZII

1. REZUMAT

Începând cu luna iulie 2017, sub egida Institutului de Arheologie al Academiei Române, filiala Iași, susținut de CNCS-UEFISCDI, s-a inițiat implementarea proiectului „Protejarea prin dezvoltarea unor strategii durabile pentru o mai bună ocrotire a siturilor de patrimoniu mondial UNESCO din România - HERO”.

Din 1972 UNESCO a stabilit un cadru de protecție a patrimoniului cultural și natural (Convenția privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural) și "Lista Patrimoniului Mondial", pe care îl consideră ca având o valoare universală excepțională. România are opt proprietăți parte din lista Patrimoniului Mondial (două naturale și șase situri culturale). Rapoartele privind situația siturilor din România se realizează periodic, dar cele mai multe sunt doar o formalitate, fără o dezvoltare strategică și planuri de management durabil. De aceea, considerăm că există o necesitate acută a unui raport național de evaluare a siturilor culturale UNESCO din România. Aceste probleme ar putea fi prevenite prin metode mai bune de monitorizare și gestionare, în timp ce cooperarea regională ar putea fi un factor pentru a identifica cele mai bune practici de protejare și management. Protejarea patrimoniului autentic recunoscut de UNESCO a fost reconfirmat recent la Sesiunea 39 a Comitetului Patrimoniului Mondial, Bonn (2015). Proiectul are o abordare multidisciplinară și multiperspectivală, dezvoltarea unor rețele de parteneriat între diferite instituții din România și din străinătate interesate în domeniul proiectului și transferul de practici privind întreținerea, conservarea și managementul patrimoniului cultural, participarea comunității și cooperarea cu administrația publică locală, în vederea elaborării unei Strategii naționale și a planurilor de management susținute de planuri de acțiune realiste. Numai o abordare comună și integrată va face posibilă respectarea standardelor UNESCO de conservare și de protejare a siturilor din Lista Patrimoniului Mondial.

Scop: Scopul principal al proiectului este de a identifica și a dezvolta modele inovatoare de bune practici, adaptate la specificul cultural și social-economice local, pentru protejarea și gestionarea patrimoniului mondial UNESCO din România.

Obiective:

1. Dezvoltarea unei echipe de experți reprezentativă, parte a unei rețele profesionale extinsă, care va studia cele mai bune practici pentru conservarea siturilor patrimoniului mondial, gestionarea lor durabilă și transferul de cunoștințe, pentru îmbunătățirea situației din România.
2. Pentru a evalua starea reală a siturilor de patrimoniu mondial din România se vor identifica principalele probleme și se vor căuta soluții adecvate pentru o mai bună conservare și promovare a lor. Analiza se va baza pe criterii reale de evaluare, conservare, gestionare și promovare a siturilor patrimoniului mondial;
3. Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare între comunitatea academică, administrativă, societatea civilă și comunitățile locale pentru conservarea și gestionarea durabilă a siturilor de patrimoniu mondial din România;
4. Propunerea soluțiilor pentru îmbunătățirea situației existente, în special prin elaborarea unui document de politici pentru protejarea siturilor UNESCO din România, însoțit de planuri de management a siturilor. Dezvoltarea durabilă ar trebui să se bazeze pe o relație echilibrată și armonioasă între măsurile de conservare, nevoile sociale, activitatea economică și mediul cultural.
5. Împărtășirea cunoștințelor și experienței privind bunele practici de conservare cu colegii din alte țări europene și pregătirea unui proiect european comun pentru competiția Orizont 2020, cu un impact socio-economic concret asupra siturilor UNESCO din Europa Centrală și de Est (de la noile tehnologii la industria turistică și culturală).

Planul de acțiuni

Etapa 1 – 2017

Dezvoltarea unei echipe de experți reprezentativă, parte a unei rețele profesionale extinsă, care va studia cele mai bune practici pentru conservarea siturilor patrimoniului mondial, gestionarea lor durabilă și transferul de cunoștințe, pentru îmbunătățirea situației din România.

1. Studierea publicațiilor recente privind protejarea patrimoniului cultural mondial;
2. Consultarea experților din cadrul Guvernului și a altor instituții naționale;
3. Analiza politicilor UNESCO privind protejarea patrimoniului cultural;
4. Consultarea experților UNESCO în domeniul managementului siturilor mondiale;
5. Vizite de studii la siturile UNESCO din România;
6. Diseminarea rezultatelor proiectului la conferințele și evenimentele academice organizate de UNESCO, ICOMOS, Consiliul Europei, EAA, EAC, WAC etc.
7. Elaborarea paginii web / portalul proiectului.

Etapa 2 – 2018

Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare între comunitatea academică, administrativă, societatea civilă și comunitățile locale pentru conservarea și gestionarea durabilă a siturilor de patrimoniu mondial din România. Evaluarea stării reale a siturilor de patrimoniu mondial din România, identificarea principalelor probleme și căutarea soluțiilor adecvate pentru o mai bună conservare și promovare a lor.

1. Analiza experienței altor țări în domeniul protejării și managementului siturilor UNESCO.
2. Consultarea experților UNESCO, ICOMOS în problemele de evaluare, monitorizare și management a siturilor mondiale.
3. Vizite se studiu la siturile UNESCO, ateliere și discuții de grup cu persoane interesate (organisme naționale, administrație publică, comunități etc.)
4. Organizarea Conferinței internaționale “Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, 10-14 octombrie 2018.
5. Publicarea unui catalog al monumentelor UNESCO din România și lansarea lui în cadrul Zilei Patrimoniului Mondial.
6. Diseminarea rezultatelor proiectului la conferințele și evenimentele academice organizate de UNESCO, ICOMOS, Consiliul Europei, EAA, EAC, WAC etc.
7. Articole în reviste recunoscute la nivel național și internațional.

Etapa 3 – 2019

Propunerea soluțiilor pentru îmbunătățirea situației existente, în special prin elaborarea unui document de politici pentru protejarea siturilor UNESCO din România, însoțit de planuri de management a siturilor. Împărtășirea cunoștințelor și experienței privind bunele practici de conservare cu colegii din alte țări europene și pregătirea unui proiect european comun pentru competiția Orizont 2020, cu un impact socio-economic concret asupra siturilor UNESCO din Europa Centrală și de Est (de la noile tehnologii la industria turistică și culturală).

1. Vizite se studiu la siturile UNESCO, ateliere și discuții de grup cu persoane interesate (organisme naționale, administrație publică, comunități etc.);
2. Elaborarea documentului de politici privind protejarea siturilor UNESCO din România;
3. Elaborarea Modelelor de planuri de management a siturilor mondiale;
4. Redactarea proiectului european pentru programul "Orizont 2020";

5. Editarea și publicării lucrării colective privind cele mai bune practici pentru conservarea și gestionarea Patrimoniului Mondial;
6. Sărbătorirea Zilei Patrimoniului Mondial prin organizarea unei expoziții de fotografii a siturilor patrimoniului mondial românesc;
7. Diseminarea rezultatelor proiectului la conferințele și evenimentele academice organizate de UNESCO, ICOMOS, Consiliul European, EAA, EAC, WAC etc.
8. Articole în reviste recunoscute la nivel național și internațional.

Rezultate așteptate:

1. Raportul de evaluare a stării reale a siturilor patrimoniului mondial din România;
2. Un document de politici pentru păstrarea și promovarea siturilor patrimoniului mondial românesc;
3. Modele de planuri de management, care vor fi instrumente de lucru pentru activități concrete;
4. Expoziție de fotografii și catalogul siturilor de patrimoniu mondial din România;
5. O monografie colectivă privind cele mai bune practici pentru conservarea și gestionarea Patrimoniului Mondial;
6. Articole în reviste recunoscute la nivel național și internațional;
7. O pagină web / portal de proiect;
8. Conferința internațională "Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites", 10-14 octombrie 2018.
9. O serie de ateliere regionale și locale, care vor include cazuri de studiu, vizite pe teren și experimentarea modelelor propuse de monitorizare și management.
10. Un proiect european comun pentru competiția Orizont 2020 cu un impact socio-economic concret asupra siturilor UNESCO din Europa Centrală și de Est (de la noile tehnologii la industria turistică și culturală).

Echipa proiectului

1. Sergiu Musteață – director de proiect
2. Ioana-Irina Iamandescu – cercetător cu experiență
3. Adrian Crăciunescu – cercetător cu experiență
4. Popa Alexandru – cercetător cu experiență
5. Vitalie Bârcă – cercetător cu experiență
6. Corina Borș – cercetător cu experiență (voluntar)
7. Elena-Loredana Cozma – doctorand
8. Andreea Chiricescu – doctorand
9. Ștefan Caliniuc – masterand

2. IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Pentru anul 2018 au fost trasate următoarele priorități:

- Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare între comunitatea academică, administrativă, societatea civilă și comunitățile locale pentru conservarea și gestionarea durabilă a siturilor de patrimoniu mondial din România.
- Evaluarea stării reale a siturilor de patrimoniu mondial din România, identificarea principalelor probleme și căutarea soluțiilor adecvate pentru o mai bună conservare și promovare a lor.

Pentru implementarea acestor priorități am realizat un șir de activități, încadrate în câteva direcții strategice. Activitățile noastre s-au încadrate în șirul manifestațiilor dedicate centenarului unirii României și Anului European al patrimoniului cultural. Astfel, în cele ce urmează vom prezenta reușitele echipei proiectului conform planului de acțiuni stabilit pentru anul 2018.

2.1 Promovarea proiectului s-a realizat pe parcursul întregului an printr-un șir de activități (discuții cu experți și factori de decizie; participări la conferințe; organizarea în diferite orașe din România a mai multor activități - conferință internațională, seminare, simpozion, mese rotunde - și vizite de studiu; deplasări la instituții de profil din țară și de peste hotare).

Totodată, proiectul și activitățile noastre au fost promovate, prin intermediul paginii web <http://archaeoheritage.ro/> și paginii Facebook <https://www.facebook.com/archaeoheritage/>. Ambele instrumente IT rămân a fi eficiente în implementarea și promovarea proiectului.

Toate componentele paginii au fost actualizate și dezvoltate pe parcursul anului. Astfel, completarea cu noi date asigură un caracter actual, divers și calitativ al informației paginii proiectului, care, în final, garantează un număr impresionant de utilizatori.

2.2 Promovarea proiectului prin intermediul evenimentelor științifice naționale și internaționale

În anul 2018, proiectul a fost promovat la un șir de evenimente naționale și internaționale, atât prin intermediul unor prezentări generale ale proiectului, al unor comunicări științifice în probleme de management a siturilor UNESCO, propunerea unor teme de discuție sau organizarea sesiunilor în cadrul celor mai prestigioase forumuri europene și internaționale, cât și organizarea sau co-organizarea în România a câtorva evenimente importante – două seminare, o masa rotundă, două conferințe internaționale.

În continuare vom prezenta succint, în ordine cronologică, acțiunile/evenimentele realizate: evenimente organizate, participări la evenimente științifice și publicații.

Evenimente organizate

Seminare

1. Seminar „Managementul siturilor UNESCO din România”, București, 30-31 martie 2018 a fost organizat în parteneriat cu Facultatea de Istorie a Universității din București și Institutul Național al Patrimoniului. Universitatea din București a asigurat spațiul pentru ședințe și cazarea participanților din afara Bucureștiului. La seminar au participat peste 40 de experți în domeniul moștenirii culturale de la Universitatea din București, INP, Ministerul Culturii și Identității Naționale, Ministerul Mediului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Afacerilor Interne, reprezentanții APL din județele unde sunt situri UNESCO – jud. Hunedoara, jud. Alba, jud. Mureș, jud. Maramureș, jud. Sibiu și jud. Suceava. La seminar au fost dezbătute un șir de subiecte actuale pentru România privind managementul patrimoniului mondial, cum ar fi Convenția Patrimoniului Mondial Cultural și Natural și România; Autenticitatea - un factor neabordat de legislația internă dar determinant în evaluarea UNESCO; Revizuirea cadrului normativ privind managementul siturilor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial; Planul de management – un document strategic pentru gestionarea unui sit UNESCO. Concepte, standarde și bune practici la nivel european; Investigații asupra unor monumente din lista indicativă a României. Ansamblul Brâncuși de la Târgu Jiu și ansamblul rupestru de la Basarabi – Murfatlar; Implicarea comunităților locale în managementul siturilor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial. Studiu de caz: *Peisajul cultural minier Roșia Montană* – un posibil model; Tendințe ale muzeologiei contemporane și siturile UNESCO; Programul Național LIMES – o nouă abordare privind înscrierea unui sit în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO; Managementul siturilor naturale transnaționale – un posibil model; O excursiune arheologică. Monumente romane restaurate și muzee de sit la Dunărea de Jos. Totodată, în cadrul seminarului s-a discutat și starea unor situri concrete, cum ar fi Cetățile dacice din munții Orăștiei; Bisericile din Moldova; Mănăstirea Hurezi; Bisericile de lemn din Maramureș; Satele cu biserici fortificate din Transilvania și Centrul istoric al Sighișoarei. Seminarul a fost o foarte bună ocazie de a întruni oameni din domeniul protejării patrimoniului cultural, în general, și a celui mondial, în special, care au menționat necesitatea și importanța unor astfel de întruniri. Doar prin intermediul comunicării pot fi clar delimitate problemele actuale ale domeniului și căutate soluții de redresare a situației. Astfel, toți participanții au optat pentru multiplicarea unor astfel de întruniri și discuții pe teme actuale.
2. Seminar *Planul de management al siturilor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial*, Csnădioara, 13-14 iulie 2018. Cel de-al doilea seminar a fost organizat în parteneriat cu INP și Consistoriul Superior Evanghelic de la Sibiu. La eveniment au participat 20 de experți în domeniul patrimoniului cultural din cadrul INP-ului, echipa proiectului și reprezentanți ai APL din județele Alba, Hunedoara, Mureș, Maramureș, și Sibiu unde sunt situri înscrise în Lista patrimoniului mondial. Tema de bază a seminarului a fost planul de management al unui sit UNESCO, dintr-o perspectivă multilaterală - Vorbim de plan de management sau de plan de administrare; Frontiera Imperiului Roman din Germania. Planul de management al unui sit UNESCO în retrospectivă; Frontiera Imperiului Roman din Marea Britanie - flexibilitatea „impusă” a unui plan de management al unui sit UNESCO; *Monitorizarea și Raportarea în contextul Convenției patrimoniului mondial*; Evaluarea stării de conservare a unui sit de patrimoniu vs. planul de management; Documentațiile de urbanism - instrument de protecție și componentă a

sistemului de management al monumentelor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial. Studiu de caz: Biserici din Moldova; Sarmizegetusa Regia – restaurare și punere în valoare. Rezultatele preliminare ale etapei de studii și cercetare; Cine trebuie să elaboreze un plan de management; Exemple de planuri de management și Structura unui plan de management. Dezbaterile din cadrul seminarului eu evidențiat un șir de aspecte privind necesitatea urgentării elaborării planurilor de management pentru fiecare sit din România înscris în Lista patrimoniului mondial. Deoarece, lipsa acestui document reprezintă un impediment în asigurarea unui sistem eficient de protejare, promovare și valorificare a lor.

Masă rotundă

Masă rotundă „Rolul poliției de patrimoniu în protejarea moștenirii culturale românești”, 15 iunie 2018 a fost realizată în parteneriat cu Facultatea de Istorie a Universității din București și Direcția de Investigații Criminale a Poliției Române. La dezbateri au participat atât reprezentanții Poliției Române, cât și colegi de la universitate, Muzeul Național de Istorie a României, Institutului Național al Patrimoniului și Institutului de Arheologie a Academiei Române. La masa rotundă au participanți și studenți ai programului de masterat în domeniul patrimoniului cultural al Universității din București. Scopul dezbaterilor a fost discutarea rolului instituțiilor statului în protejarea patrimoniului cultural, în combaterea acțiunilor îndreptate împotriva obiectivelor de patrimoniu, anchetarea cazurilor de comerț ilegal cu bunuri culturale și în valorificarea durabilă a patrimoniului cultural național. Astfel, prin acest eveniment am scos în evidență problema săpăturilor ilegale și traficului ilicit de bunuri culturale, care afectează, în primul rând, siturile UNESCO din România. Ținând de actualitatea și importanța subiectului am decis să organizăm o altă masă rotundă la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu cu participarea reprezentanților Procurorului general.

Conferință

Conferință internațională „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018 a fost organizată în parteneriat cu Primăria municipiului Sighișoara și Institutul Național al Patrimoniului. La eveniment au participat 50 de specialiști în domeniul patrimoniului cultural din SUA, Germania, Ungaria, Austria, Olanda, Rusia, Marea Britanie, Republica Moldova și România. Lucrările conferinței au fost inaugurate de trei invitați care au prezentat practici de succes în managementul siturilor UNESCO din SUA, Ungaria și Germania. Comunicările au fost structurate în cadrul a patru sesiuni: Strategies for Preservation and Safeguarding World Heritage Sites – 8 comunicări; World Heritage Sites - management and sustainable development – 12 comunicări; World Heritage and Local communities – consulting, involving, participation - – 5 comunicări; Cultural Tourism, Digital Technology, and Heritage - promotion, valorisation, use/reuse of World Heritage Sites - – 5 comunicări și Heritage and Education - 5 comunicări. Prezentările și discuțiile au demonstrat atât importanța

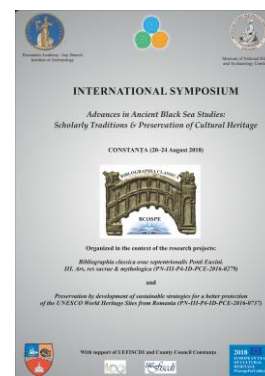
domeniilor abordate, cât și schimbul de experiențe între experții din diverse state. Pentru a mări impactul dezbaterilor, lucrările conferinței vor fi publicate în 2019 într-un volum special la una din editurile occidentale. Conferința a finalizat cu vizite de studii la câteva situri culturale importante din România – satele cu biserici fortificate de la Biertan și Ațel, centrul istoric al Sibiului, care au provocat discuții privind modul lor de protejare și valorificare. Astfel, conferința internațională a fost un real succes al proiectului care a întrunit experți din diverse state și care au prezentat experiențele lor în cercetarea și administrarea siturilor înscrise în Lista patrimoniului mondial.

Expoziție și catalogul monumentelor UNESCO din România

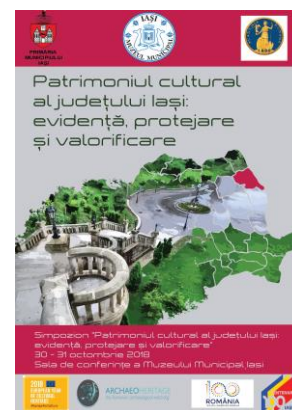
În colaborarea cu Institutul Național al Patrimoniului am realizat o expoziție și catalogul monumentelor UNESCO din România, care va fi lansată pe data de 18 decembrie 2018, în cadrul conferinței anuale a INP. Expoziția și Catalogul includ ilustrații și informații despre fiecare monument înscris în Lista patrimoniului mondial. Catalogul a fost publicat în primăvara anului 2018 și a fost deja distribuit cu mai multe ocazii în țară și peste hotare. Pentru a mări impactul acestei realizări, dar și pentru popularizarea monumentelor UNESCO, preconizăm amplasarea expoziției în mai multe instituții din țară pe parcursul anului 2019.

Co-organizatori

1. În colaborare cu proiectul „Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. III. Ars, res sacrae & mythologica”, PN-III-P4-ID-PCE-2016-0279, director de proiect Victor Cojocaru, am organizat simpozionul internațional *Advances in Ancient Black Sea Studies: Scholarly Traditions & Preservation of Cultural Heritage*, 20-24.08.2018, Constanța, România. În cadrul simpozionului au fost organizate două sesiuni VIII B și IX A dedicate protejării patrimoniului cultural, care au inclus șapte comunicări. Lucrările simpozionului urmează să fie publicate într-un volum separat care va mări impactul discuțiilor.

2. În parteneriat cu primăria municipiului Iași am participa la organizarea Simpozionului național „Patrimoniul cultural al județului Iași: evidență, protejare și valorificare”, Iași, 30-31 octombrie 2018 la care au participat 25 de specialiști în domeniul protejării patrimoniului din România. De comun acord cu reprezentanții administrației municipiului Iași și Institutului Național al Patrimoniului am decis ca în prima zi a simpozionului să discutăm un subiect actual pentru România – Lista indicativă a siturilor cu potențial de a fi nominalizate pentru Lista patrimoniului mondial. Astfel, au fost prezentate șapte comunicări la această. Totodată, au fost discutate și diverse aspecte al stării siturilor înscrise în lista UNESCO. Astfel, tema listei indicative a fost prima discuție la nivel național după actualizarea ei din anul 2017. Totodată, s-au abordat și aspecte privind etapele necesare privind pregătirea dosarelor pentru nominalizarea lor. În acest context, s-a evidențiat necesitatea multiplicării acestor discuții în anii următori cu implicarea largă atât a reprezentanților INP, cât și a reprezentanților APL și managerii siturilor propriu-zise.

3. S. Musteață împreună cu John H. Jameson din SUA au organizat Sesiunea #136 „The Interpretation and Presentation of Archaeological and Cultural Heritage Sites: New Trends and Transnational Perspectives” din cadrul 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018. La sesiune au fost prezentate șapte comunicări, inclusive una realizată de doi membri ai proiectului (S. Musteață și E. Cozma).
4. S. Musteață împreună cu alți colegi din diverse state europene au organizat Sesiunea #763 „Cultural Property: from looting and illegal trade to restitution”, 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018. La sesiune s-au prezentat 11 comunicări, inclusiv două comunicări privind moștenirea culturală a României (S. Musteață și C. Borș).

2.3. Vizite de studiu și de monitorizare

În scopul documentării și promovării proiectului, în perioada ianuarie-decembrie 2018 au fost efectuate mai multe vizite de studii în țară și peste hotare. Astfel, în cadrul deplasărilor de documentare din țară prioritate s-a acordat siturilor înscrise în Lista patrimoniului mondial - Cetățile Dacice (Sarmizegetusa Regia, Coșești-Blidaru, Coșești-Cetate, Lunca-Piatra Roșie, Căpâlna, Bănița), Centrul istoric al Sighișoarei, Satele cu biserici fortificate (Prejmer, Biertan, Valea Viilor, Călnic, Saschiz-Keisad, Dârju și Viscri), Mănăstirile din Moldova (Progota), Mănăstirea Hurezi. Dar, au fost documentate și unele situri incluse în lista indicativă – Biserica Trei Ierarhi din Iași, Mănăstirea Curtea de Argeș, Bisericile de Densuș, Strei, Orlea, - Strei Sângiorgiu, Ostrov; centrul istoric al Sibiului și Roșia Montana. Scopul acestor vizite, realizate pe parcursul lunilor mai, iunie, august și septembrie 2018, a fost documentarea stării reale a siturilor și colectarea informației pentru procesul lor de evaluare. Monitorizarea va continua și în anul 2019 și se va finaliza cu întocmirea unui raport privind starea siturilor din România înscrise în Lista patrimoniului mondial.

Deplasările de documentare peste hotare s-au realizat în cadrul unor întruniri internaționale sau lucrul în bibliotecile de specialitate:

1. ICOMOS-SUA, 18 februarie-19 martie 2018, Washington DC, SUA (vizită de studiu realizată la invitația și pe contul părții americane). Pe lângă vizita de documentare de la bibliotecile din Washington DC, s-au purtat discuții cu colegii americani despre managementul siturilor UNESCO și perspectivele colaborării în acest domeniu.
2. *European Cultural Heritage Summit „Sharing Heritage – Sharing Values”*, 18-24 iunie 2018, Berlin, Germania, organizat în cadrul European al Patrimoniului de Uniunea Europeană în colaborare cu Europa Nostra, Prussian Cultural Heritage Foundation și German Cultural Heritage Committee. În cadrul Summit-ului am participat la un șir de ateliere de lucru, discuții în panel, discuții cu colegi din diverse state despre protejarea patrimoniului cultural în contextul anului European al Patrimoniului și perspectivele strategice și politicilor de protejare a moștenirii culturale la nivel european;
3. Workshop-ului *Cherishing Heritage: developing quality principles for interventions on cultural heritage* organizat de Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor

- (ICOMOS), 27-31 mai 2018, Paris, Franța. În timpul evenimentului reprezentantul proiectului a participat cu colegi din diverse state europene la elaborarea principiilor europene privind calitatea intervențiilor în domeniului patrimoniului cultural în Europa. Totodată, au fost discutate și aspecte privind standardele de protejare a patrimoniului cultural și perspectivele colaborării în acest domeniu;
4. 5th International Civil Society Forum on World Heritage, 22-23 iunie 2018, Bahrain Manama, organizat de asociația World Heritage Watch. În cadrul Forum-ului a fost prezentată comunicarea ***Roșia Montana – A unique Mining Landscape to be Saved From Mining*** și s-a promovat, în final aprobată, o rezoluție privind valoarea universală a sitului Roșia Montana care susține înscrierea în Lista Mondială a Patrimoniului;
  5. 42nd Session of the World Heritage Committee, 24-28 iunie 2018, Bahrain Manama, organizată de UNESCO World Heritage Committee. Directorul de proiect a participat la discuții cu experți din diverse state ale lumii și am promovat, de rând cu colegii de la Institutul Național al Patrimoniului dosarul de înscriere în Lista Monumentelor Mondiale a sitului *Roșia Montană*;
  6. Römisch-Germanische Kommission a Institutului German de Arheologie, Frankfurt am Main, Germania, 30.07-19.08.2018, S. Musteață a realizat vizită de studiu la invitație și pe contul părții germane. În perioada stagiului a lucrat la biblioteca RGK asupra studiile inițiate în proiect și a finalizat articolul *Evaluarea și monitorizarea siturilor înscrise în lista patrimoniului mondial din România o cale spre un management eficient și durabil*. Totodată, a discutat cu colegii germani despre standardele de protejare a patrimoniului cultural și perspectivele dezvoltării acestui domeniu;
  7. 24-a Conferința Anuală a Asociației Arheologilor Europeni - EAA, 5-9 septembrie 2018, Barcelona, Spania. În timpul conferinței, Sergiu Musteață și Elena Cozma au participat cu colegi din diverse state europene la diferite sesiuni unde au fost discutate subiecte privind implementarea convențiilor internaționale și managementul siturilor culturale. Totodată, a fost prezentat proiectul nostru și s-au discutat perspectivele colaborării în acest domeniu;
  8. Adunarea Generală a Consiliului Internațional al Siturilor și Monumentelor – ICOMOS), 1-6 decembrie 2018, Buenos Aires, Argentina. Pe lângă vizita de documentare pe tema proiectului, reprezentantul proiectului va participa la dezbaterile realizate în cadrul Adunării Generale ICOMOS 2018 privind domeniul „Cultural Heritage and Sustainable Development”.

Participarea membrilor echipei la aceste evenimente a fost o ocazie deosebită pentru promovarea proiectului la nivel internațional, pentru discuții privind cele mai bune practici de management a siturilor mondiale, fortificarea colaborării cu partenerii străini, invitarea unor experți la activitățile din proiect preconizate pentru anii 2018-2019. Totodată, a fost și o oportunitate de documentare în domeniul protejării siturilor culturale înscrise sau nominalizate în Lista patrimoniului mondial - UNESCO.

2.4. Colaborarea cu alte proiecte și instituții

În primul rând, ținând cont de reprezentativitatea instituțională a membrilor echipei proiectului (Institutul de Arheologie al Academiei Române, filiala Iași, Institutul de Arheologie și Istoria

Artei al Academiei Române, filiala Cluj-Napoca, Institutul Național al Patrimoniului, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Micu” din București, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni de la Sfântul Gheorghe, Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Muzeul Național de Istorie a României, ICOMOS-România) pe parcursul anului 2018 s-au fortificat și mai mult relațiile de colaborare între aceste instituții prin realizarea mai multor activități comune.

În al doilea rând, în baza protocolului de colaborare interinstituțional cu Primăria Municipiului Iași prin Muzeul Municipal Iași, am realizat simpozionul dedicat patrimoniului cultural unde o zi din cele doua a fost dedicată Listei indicative a siturilor din România propuse pentru înscrierea în Lista patrimoniului mondial. În parteneriat cu Institutul Național al Patrimoniului am realizat două seminare și o conferință internațională. În colaborarea cu Facultatea de Istorie a Universității din București am organizat o masă rotundă privind rolul poliției de patrimoniu în protejarea moștenirii culturale și combaterea fenomenelor ilegale.

În al treilea rând, în colaborare primăria municipiului Sighișoara am reușit organizarea Conferinței Internaționale “Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, în perioada 10-14 octombrie 2018, Apreciem și pe această cale deschiderea atât a dlui primar Ovidiu-Dumitru Mălăncrăvean, a dnei Adina Popescu, administrarea sitului UNESCO cât și a întregii echipe de la primăria municipiului, datorită cărora am reușit organizarea la cel mai înalt nivel a acestui eveniment academic.

În al patrulea rând, pe parcursul anului 2018 am discutat cu administrațiile facultăților de istorie de la București, Sibiu și Târgoviște despre programele de masterat în domeniul protejării patrimoniului cultural și atenția care trebuie acordată siturilor din România înscrise în Lista patrimoniului mondial și a celor din Lista indicativă. Astfel, împreună am reușit actualizarea programelor de studii și introducerea unor cursuri care vizează temele respective. Domnul Sergiu Musteață a fost invitat să susțină un curs privind Bunurile culturale și societatea la Facultatea de Istorie a Universității din București și, împreună cu dl Alexandru Popa, să susțină alte două cursuri privind patrimoniul cultural, inclusiv UNESCO, la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Totodată, Alexandru Popa și Sergiu Musteață au susținut pentru studenții Universității „Valahia” din Târgoviște câteva lecții publice cu aplicații practice privind metodele non-invazive în cercetarea și promovarea siturilor culturale. În același context se în scrie și proiectul tezei de doctorat al Andreiei Chiricescu, membru a echipei proiectului, cu genericul „Protecția și valorificarea patrimoniului cultural din România. Limesul roman din Dacia – studiu de caz”,

realizat sub îndrumarea lui Sergiu Musteață, în cadrul școlii doctorale de la Universitatea „Valahia” din Târgoviște.

În al cincilea rând, colaborarea stabilită în 2017 cu alte proiecte IDEI care abordează teme apropiate domeniului protejării patrimoniului cultural din România s-a fructificat în 2018 prin câteva acțiuni concrete. În acest sens, menționăm colaborarea cu proiectul „Bibliographia classica orae septentrionalis Ponti Euxini. III. Ars, res sacrae & mythologica”, PN-III-P4-ID-PCE-2016-0279, director de proiect Victor Cojocaru, cu care am organizat simpozionul internațional *Advances in Ancient Black Sea Studies: Scholarly Traditions & Preservation of Cultural Heritage*, în perioada 20-24.08.2018, Constanța, România.

În al șaselea rând, o altă colaborare este cu proiectul „Sud-estul Transilvaniei în perioada romană târzie: identități, interacțiuni și integrare după părăsirea Daciei romane”, PN-III-P4-ID-PCE-2016-0352, realizat sub egida Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe, director de proiect Alexandru Popa. În anul 2018, împreună cu dl Al. Popa am realizat câteva lecții publice la Universitatea „Valahia” din Târgoviște despre rolul și rostul metodelor non-invazive în cercetarea siturilor culturale.

2.5 Monitorizarea mass mediei

În perioada ianuarie – decembrie 2018 au fost monitorizate publicațiile din mass-media românească din anul 2018, în ceea ce privește reflectarea Patrimoniul UNESCO din România și a monumentelor care se află pe lista indicativă. De asemenea, am monitorizat îndeaproape discuțiile (stenogramele) din Parlamentul României ce privesc situația monumentelor amintite mai sus. Rezultatele și concluziile preliminare au fost prezentate în cadrul a doua conferinței internaționale și un articol publicat într-un revistă recenzată și inclusă în baze de date internaționale.

2.6 Prezentări și comunicări la conferințe

Participarea la conferințe facilitează schimbul de idei, informații și rezultate ale cercetării. Pe parcursul anului 2018 am reușit să prezentăm peste 30 de comunicări la diverse evenimente academice din țară și de peste hotare:

1. S. Musteață, Lecție publică *Patrimoniul Cultural Național între protejare și infracțiune*, Universitatea „Valahia”, Târgoviște, România, 17 ianuarie 2018.
2. S. Musteață, Lecție publică *Patrimoniul cultural în era globalizării: protejare, valorificare și combaterea fenomenelor ilicite*. Serile Sibiului, Asociația pentru înfrumusețarea Sibiului, 25 ianuarie 2018.

3. V. Bârcă, O. Țentea, prezentarea cercetărilor de la *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. Sesiunea științifică a Secției de Arheologie a Muzeului Național de Istorie a României, *Cercetări arheologice ale MNIR – 2017*, București, 7 februarie, 2018.
4. S. Musteață, prezentare proiect *Protejarea prin dezvoltarea unor strategii durabile pentru o mai bună ocrotire a siturilor de patrimoniu mondial UNESCO din România – HERO*, Seminar „Managementul siturilor UNESCO din România”, București, 30-31 martie 2018.
5. I. Iamandescu, *Convenția Patrimoniului Mondial Cultural și Natural și România*, Seminar „Managementul siturilor UNESCO din România”, București, 30-31 martie 2018.
6. A. Crăciunescu, *Autenticitatea - un factor neabordat de legislația internă dar determinant în evaluarea UNESCO*, Seminar „Managementul siturilor UNESCO din România”, București, 30-31 martie 2018.
7. S. Musteață, *Monumentele din Lista patrimoniului mondial între recomandările UNESCO și realitățile din România*. Conferința ARA 19, București, 19-21 aprilie 2018.
8. S. Musteață, presentation *Monitoring, periodic evaluation and management of the World Heritage Sites from Romania*. Consultation Meeting „Frontiers of the Roman Empire – Europe”. Cluj – Romania, National Institute of History George Barițiu/Cluj-Napoca, 24th of April 2018.
9. S. Musteață, *Development of sustainable strategies for a better protection of the UNESCO World Heritage Sites from Romania*. 3rd International Conference on Best Practices in World Heritage: Integral Actions, Menorca, Spain, 2-5 May, 2018.
10. V. Bârcă, participant la Masă rotundă: „Patrimoniu 3D – Inițiative în documentarea și valorificarea prin digitizare a patrimoniului cultural din România”, Palatul Magna Curia, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, 15 iunie, 2018.
11. S. Musteață, *Roșia Montana (Romania) - A Mining Landscape to be Saved from Mining*, The 5th International NGO Forum on World Heritage at Risk, Manama, Bahrain, 22-23 June 2018.
12. A. Chiricescu, Raportul de progres al cercetării doctorale nr. 1, cu titlul „*Rezultatele preliminare ale monitorizării siturilor arheologice/castrelor romane din Dacia care urmează a fi incluse în patrimoniul UNESCO*” – Târgoviște, 29 iunie 2018.
13. S. Musteață, presentation *The World Heritage List – a way of better preservation and promotion of the cultural and natural heritage*, 15th DRC Summer School on Regional Cooperation, Krems, Austria, 1-8 July 2018.
14. I. Iamandescu, *Sistemul de gestiune și protecția a patrimoniului mondial în România*, Seminar „Planul de management al siturilor înscrise în lista patrimoniului mondial”, Cislăchioara, 13-14 iulie 2018.
15. A. Crăciunescu, *Vorbim de plan de management sau de plan de administrare?*, Seminar „Planul de management al siturilor înscrise în lista patrimoniului mondial”, Cislăchioara, 13-14 iulie 2018.
16. A. Popa, *Frontiera Imperiului Roman din Germania. Planul de management al unui sit UNESCO în retrospectivă*, Seminar „Planul de management al siturilor înscrise în lista patrimoniului mondial”, Cislăchioara, 13-14 iulie 2018.
17. A. Chiricescu, *Frontiera Imperiului Roman din Marea Britanie - flexibilitatea „impusă” a unui plan de management al unui sit UNESCO*, Seminar „Planul de management al siturilor înscrise în lista patrimoniului mondial”, Cislăchioara, 13-14 iulie 2018.

18. S. Musteață, *Evaluarea stării de conservare a unui sit de patrimoniu vs. planul de management*, Seminar „Planul de management al siturilor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial”, Cisnădioara, 13-14 iulie 2018.
19. S. Musteață, *Preservation of the Dacian fortresses as World Heritage Site between UNESCO rules and reality*. International Symposium *Advances in Ancient Black Sea Studies: Scholarly Traditions & Preservation of Cultural Heritage*, Constanța, 20-24 August 2018.
20. S. Musteață, E. Cozma, *Gold rush vs. heritage preservation. Rosia Montana case (Romania)*. Session #136 „The Interpretation and Presentation of Archaeological and Cultural Heritage Sites: New Trends and Transnational Perspectives”. 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018.
21. S. Musteață, *World Heritage Sites between preservation, looting, and illegal traffic. A case from Romania*. Session #763 „Cultural Property: from looting and illegal trade to restitution”. 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018.
22. S. Musteață, *Accesul la siturile înscrise în lista monumentelor mondiale din România. Cazul cetăților dacice*, Simpozionul Internațional „Monumentul – Tradiție și Viitor”, a XX-a ediție, Iași, 4-7 octombrie 2018.
23. I. Iamandescu, *Implementation of the World Heritage Convention — Why Romania is different?*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
24. A. Crăciunescu, *Movement and reconstruction in conflict with authenticity and integrity — cases in the world heritage list*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
25. S. Musteață, *State of conservation and Periodic Reporting — a way for better preservation and sustainable development of the World Heritage Sites*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
26. A. Chiricescu, *Who are the real stakeholders of a nominated UNESCO site? A glimpse into the contextualisation of a rather scientific approach to World Heritage nominations*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
27. A. Popa, *The Frontiers of the Roman Empire in Eastern Dacia. Preliminary results of research conducted in the context of the National Limes Program*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
28. C. Neamțu, R. Mateescu, V. Bârcă, *Promoting and capitalizing on the vestiges from Sarmizegetusa Regia by modern multimedia*. International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
29. V. Kavruk, M. Alexianu, R. Curcă, Șt. Caliniuc, *The archaeological heritage of salt in Romania. Towards World Heritage inclusion*. International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.

30. E. Cozma, *Media monitoring of the World Heritage Sites in Romania*, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018.
31. O. Țentea, V. Bârcă, F. Marcu, *Aspecte privind distribuția complexelor funerare din necropola estică de la Sarmizegetusa*, Conferința ”Comunități statuate și ideologie în Dacia și Moesia”, Universitatea Babeș-Bolyai, Centrul de Studii Romane, Cluj-Napoca, 19-20 octombrie 2018.
32. S. Musteață, *De la lista indicativă la nominalizarea siturilor în lista patrimoniului mondial*, Simpozion național „Patrimoniul cultural al județului Iași: evidență, protejare și valorificare”, Iași, 30-31 octombrie 2018.
33. V. Bârcă, *Aspecte pozitive și negative în administrarea Cetăților dacice din Munții Orăștiei înscrise în lista patrimoniului mondial UNESCO*, Simpozionul ”Patrimoniul cultural al județului Iași: evidență, protejare și valorificare”, Muzeul Municipal Iași, Academia Română, Filiala Iași, Iași, 30-31 octombrie 2018.
34. E. Cozma, *Mass-media și clasa politică vs. Monumentele din lista tentativă*. Simpozion național „Patrimoniul cultural al județului Iași: evidență, protejare și valorificare”, Iași, 30-31 octombrie 2018.
35. V. Bârcă, O. Țentea, *Cercetări arheologice în necropola estică de la Sarmizegetusa, campania 2018*. Sesiunea Națională de rapoarte arheologice (ediția a 52-a), Cluj-Napoca, 15-17 noiembrie 2018.
36. A. Popa, *Castrele romane din SE Transilvaniei. Oportunități și riscuri ale includerii în lista patrimoniului mondial UNESCO*, Simpozion „Repere ale patrimoniului cultural românesc din județele Covasna și Harghita”, Sf. Gheorghe, 27 noiembrie 2018.
37. V. Bârcă, *Cetățile dacice din Munții Orăștiei înscrise în lista patrimoniului mondial UNESCO și administrarea acestora*. Sesiunea științifică „Unitate, continuitate și independență în istoria poporului român”. ”100 de ani de la Marea Unire (1918-2018)”, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Alba Iulia, 26-28 noiembrie 2018.

2.7 Publicații

Membrii echipei proiectului au elaborat pe parcursul anului 2018 nouă articole. Un articol a fost publicat într-o culegere de studii realizată sub egida Asociației World Heritage Watch cu sediul la Berlin. Alt articol este în curs de apariție în culegerea de studii a 3rd International Conference on Best Practices in World Heritage: Integral Actions, Menorca, Spain. Alte 7 articole ale membrilor echipei de proiect au trecut procedura de peer-review și sunt în curs de apariție în revista *Plural. History-Culture-Society*, vol. 6, no. 2, 2018 (revistă indexată ERIH Plus, CEEOL, DOAJ, Google Scholar). Totodată, în rezultatul participărilor la manifestări academice au fost publicate în rezumatele conferințelor – 12 contribuții.

Articole

1. A. Crăciunescu, S. Musteață, *Roșia Montana – A Unique Mining Landscape*, in: Stephan Doempke et al. (eds), *World Heritage Watch Report 2018*, Berlin: World Heritage Watch e.V., 2018, p. 82-84

2. A. Crăciunescu, Autenticitatea - un factor neabordat de legislația internă dar determinant în evaluarea UNESCO. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
3. S. Musteață, *Development of sustainable strategies for a better protection of the World Heritage sites from Romania*. In: Proceedings of the 3rd International Conference on Best Practices in World Heritage: Integral Actions, Menorca, Spain, 2-5 may, 2018 (under print)
4. S. Musteață, Evaluarea și monitorizarea siturilor înscrise în Lista patrimoniului mondial din România - o cale spre un management eficient și durabil. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
5. V. Bârcă, Câteva observații privind administrarea cetăților dacice din munții Orăștiei înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
6. A. Popa, Frontiera Imperiului Roman din Dacia în drum spre Lista siturilor Patrimoniului Mondial. Probleme și responsabilități pentru cercetarea arheologică, protecția patrimoniului și turism. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
7. A. Chiricescu, A thematic study and proposed World Heritage nomination strategy. Observații pe marginea unui volum recent apărut. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
8. E. Cozma, Monitorizarea mass-mediei privind patrimoniul cultural și natural UNESCO din România. Considerații preliminare. *PLURAL. History. Culture. Society*, vol. VI, nr. 2, 2018 (în curs de apariție)
9. V. Bârcă, O. Țentea, „Sarmizegetusa, jud. Hunedoara [Ulpia Traiana Sarmizegetusa], Punct: La Cireș - Necropola Estică”. *Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 2017*, București 2018, p. 120-122.

Rezumate conferinței

1. S. MUSTEAȚĂ, *Preservation of the Dacian fortresses as World Heritage Site between UNESCO rules and reality*. International Symposium *Advances in Ancient Black Sea Studies: Scholarly Traditions & Preservation of Cultural Heritage*, Constanța, 20-24 August 2018, p. 48-49
2. S. Musteață, E. Cozma, *Gold rush vs. heritage preservation. Rosia Montana case (Romania)*. Program book, Sesson #136 „The Interpretation and Presentation of Archaeological and Cultural Heritage Sites: New Trends and Transnational Perspectives”. 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018, ISBN 978-80-907270-2-1
3. S. Musteață, *World Heritage Sites between preservation, looting, and illegal traffic. A case from Romania*. Program book, Session #763 „Cultural Property: from looting and illegal trade to restitution”. 24th EAA Annual Meeting, Barcelona, 5-8 September 2018, ISBN 978-80-907270-2-1
4. S. MUSTEAȚĂ, *Accesul la siturile înscrise în lista monumentelor mondiale din România. Cazul cetăților dacice*, Program, Simpozionul Internațional „Monumentul – Tradiție și Viitor”, a XX-a ediție, Iași, 4-7 octombrie 2018, p. 52-53

5. A. Crăciunescu, *Movement and reconstruction in conflict with authenticity and integrity — cases in the world heritage list*, Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 11
6. S. MUSTEAȚĂ, *State of conservation and Periodic Reporting — a way for better preservation and sustainable development of the World Heritage Sites*, Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 11-12.
7. A. Chiricescu, *Who are the real stakeholders of a nominated UNESCO site? A glimpse into the contextualisation of a rather scientific approach to World Heritage nominations*, Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 12.
8. A. Popa, *The Frontiers of the Roman Empire in Eastern Dacia. Preliminary results of research conducted in the context of the National Limes Program*, Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 19.
9. C. Neamțu, R. Mateescu, V. Bârcă, *Promoting and capitalizing on the vestiges from Sarmizegetusa Regia by modern multimedia*. Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 31-32.
10. V. Kavruk, M. Alexianu, R. Curcă, Șt. Caliniuc, *The archaeological heritage of salt in Romania. Towards World Heritage inclusion*. Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 31-35.
11. E. Cozma, *Media monitoring of the World Heritage Sites in Romania*, Program and Abstracts, International Conference „Past for the future and future for the past: preservation and promotion of the World Heritage Sites”, Sighișoara, October 10-14, 2018, 37.
12. S. MUSTEAȚĂ, *De la lista indicativă la nominalizarea siturilor în lista patrimoniului mondial*, Program și rezumate Simpozion național „Patrimoniul cultural al județului Iași: evidență, protejare și valorificare”, Iași, 30-31 octombrie 2018, p. 5-6.

3. CONCLUZII

În baza celor expuse mai sus, considerăm că cea de-a doua etapă a proiectului „Protejarea prin dezvoltarea unor strategii durabile pentru o mai bună ocrotire a siturilor de patrimoniu mondial UNESCO din România - HERO” s-a realizat cu succes, respectând prevederile proiectului, planului de acțiuni și condițiile contractului de finanțare.

Astfel, în anul 2018 echipa proiectului, pe lângă studierea celor mai bune practici privind conservarea siturilor patrimoniului mondial, gestionarea lor durabilă și transferul de cunoștințe, pentru îmbunătățirea situației din România a reușit să realizeze următoarele:

- Organizarea a două seminare, o masă rotundă, o conferință internațională;
- Co-organizarea unui simpozion, a unei conferințe internaționale, a două sesiuni în cadrul conferinței anuale a Asociației Europene a Arheologilor;
- Realizarea unui șir de vizite de evaluare și monitorizare a siturilor înscrise în Lista patrimoniului mondial și a celor din Lista indicativă, care vor constitui baza viitorului Raport de evaluare;
- Consultarea experților din țară și de peste hotare privind bunele practici de management a siturilor UNESCO;
- Diseminarea informației despre proiectul la conferințele și evenimentele academice naționale și internaționale. În total au fost prezentate 36 de comunicări;
- Publicarea studiilor despre siturile înscrise în Lista patrimoniului mondial. În total au fost publicate 9 articole și 12 rezumate la conferințe;
- Realizarea unei expoziții și catalog al monumentelor UNESCO din România;
- Dezvoltarea și actualizarea paginii web / portalul proiectului.

Realizările din 2018 ne încurajează să implementăm cu succes prevederile proiectului propuse pentru anul 2019, în cazul când bugetul preconizat pentru anul următor va fi aprobat în limitele prevăzute de contractul de finanțare.

Iași, 26 noiembrie 2019

